

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління аварійно-рятувальними роботами»

Ступінь освіти	Магістр
Освітня програма	Цивільна безпека
Тривалість викладання	5 чверть (3-й семестр)
Заняття:	4 години
Лекції	3 години на тиждень
Практичні	1 година на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4517>

Консультації: 14:30-15:50, щочетверга і щоп'ятниці (крім святкових днів) ауд. 4/70

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – команда «УАРР» та електронна пошта

Інформація про викладачів:

	Шайхлісламова Ірина Анатоліївна, Доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки, к.т.н., доцент
	Персональна сторінка: https://aop.nmu.org.ua/ua/spivrob_kaf/prepods/shaikhislamova/
	E-mail: shaikhlislamova.i.a@nmu.one

1. Анотація до курсу

Управління аварійно-рятувальними роботами – нормативна дисципліна, яка забезпечить знання щодо організації та методів управлінської діяльності підготовки та ведення оперативних дій єдиною системою цивільного захисту у складних умовах, та в умовах під час яких може виникнути кризова ситуація.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у майбутніх фахівців в галузі цивільна безпека комплексу знань, умінь, здатностей (компетенції) щодо процесу управлінської діяльності органу управління силами цивільного захисту під час розробки та здійснення заходів реагування на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків.

Завдання курсу:

Основними завданнями вивчення дисципліни УАРР є навчити майбутніх фахівців формам і методам управлінської діяльності щодо забезпечення, в межах своєї компетенції, реалізації державної політики, спрямованої на реагування на надзвичайні ситуації та подолання їх наслідків, оцінювати рівень небезпеки під час виникнення надзвичайної ситуації та тактичні можливості підрозділів, організувати й керувати діяльністю підрозділів цивільного захисту, які виконують заходи щодо запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички у тактичній підготовці начальницького складу.

3. Результати навчання:

Після вивчення дисципліни студент *зможє*:

- прогнозувати можливі наслідки аварій;
- розробляти плани реагування та інші документи оперативного реагування за видами надзвичайних ситуацій;
- забезпечити реагування підрозділів за сигналом про надзвичайну ситуацію;
- забезпечити переведення органів управління, сил і засобів суб'єктів реагування на надзвичайні ситуації у режим підвищеної готовності та у режим надзвичайні ситуації;
- організовувати ефективну взаємодію структурних підрозділів;
- здійснювати постійний контроль за оперативною обстановкою в зоні надзвичайної ситуації;
- моделювати розвиток надзвичайної ситуації на робочих місцях та визначати можливі напрями її ліквідації;
- організовувати підготовку начальницького складу до дій за призначенням;
- організовувати та проводити тактико-спеціальні навчання;
- здійснювати контроль проведення планових тренувань начальницького складу та занять з особовим складом структурних підрозділів;
- організовувати роботи з ліквідації наслідків НС;
- здійснювати оцінку аварійної ситуації;
- розробляти заходи щодо ліквідації надзвичайної ситуації;
- розробляти плани ліквідації аварій;
- керувати аварійно-рятувальними роботами;
- здійснювати коригування тактики та технології проведення аварійно-рятувальних робіт;
- визначати необхідні види і форми взаємодії з іншими службами (організаціями) щодо забезпечення ліквідації надзвичайної ситуації;
- визначати види аварійно-рятувальних формувань і порядок організації їх діяльності;
- визначати склад сил і засобів з ліквідації окремих видів надзвичайних ситуацій;
 - організовувати роботи з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Предмет УАРР, мета та завдання дисципліни
Нормативно-правове забезпечення діяльності аварійно-рятувальної служби
Сили цивільного захисту
Організація реагування на надзвичайні ситуації.
Організація реагування на надзвичайні ситуації органами управління і підрозділами ДСНС
Діяльність органів управління, сил і засобів суб'єктів реагування на надзвичайні ситуації у режимі надзвичайного та воєнного стану
Основні поняття, сутність управління силами та засобами на пожежі та при ліквідації НС
Єдина державна система цивільного захисту

Управління силами та засобами під час ліквідації аварії.
Управління підрозділами в особовий період
Види та форми тактичної підготовки особового складу органів управління та підрозділів ДСНС України.
Організація та проведення командно-штабних навчань (КШН)
Організація контролю підготовки підрозділів до дій за призначенням
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Вивчення основних засад Кодексу цивільного захисту України з питань професійних, спеціалізованих аварійно-рятувальних служб.
Опрацювання основних положень нормативних документів МНС України щодо дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.
Вивчення різних типів саморятувальників
Вивчення ізолюючих регенеративних респіраторів
Вивчення конструкцій протигазових засобів індивідуального захисту органів дихання та шкіри
Документація з підготовки спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання
Вивчення типових алгоритмів дій органів управління та посадових осіб ДСНС при реагуванні на надзвичайні ситуації
Надання першої допомоги при отруєнні газами

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Програмне забезпечення: MS Office 365, дистанційна платформа Moodle. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

Методичне забезпечення: навчальна література, нормативна база, нормативні документи підприємств (зразки).

Лабораторне обладнання: саморятувальники, ізолюючий регенеративний респіратор, протигаз.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі **поточного оцінювання знань** за умови, якщо

набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	при своєчасному виконанні	при несвоєчасному виконанні	
100 балів (тести або завдання за темою)	80 балів (8робіт*10балів)	64 бали (8робіт*8балів)	Середньозважена, максимально 100 балів

Теоретична частина оцінюється за результатами тестування або завдання за темою. Практична частина оцінюється шляхом захисту індивідуального завдання за темами практичних робіт. За теоретичну або практичну частину здобувач вищої освіти отримує бали в залежності від виконаного об'єму завдання до кожної роботи.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання** під час виконання комплексної контрольної роботи.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <http://surl.li/alvis>. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування групи в Teams. Робота з відповідним матеріалом до розміщення

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Управління аварійно-рятувальними роботами» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання стосовно курсу мають надсилатися на електронну пошту викладача або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрадження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквіумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

8. Методи навчання

Методологічною основою курсу «Управління аварійно-рятувальними роботами» є:

- 1) Кейс-метод. Метод конкретної ситуації. (розвиває здібність розуміти, аналізувати, самостійно приймати рішення);
- 2) Метод евристичних питань (систематизує найбільш значущі питання);
- 3) Метод діалогового спілкування (формує діалогічне розуміння особистістю у вільному культурному спілкуванні з іншими людьми і з собою).

9. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Голінько В.І. Управління безпекою в професійній діяльності. Навчальний посібник. – Д.: НТУ «Дніпровська політехніка», 2018. – 157 с.
2. Управління силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: конспект лекцій / Укладачі: В.О. Собина, І.М. Неклонський, В.О. Самарін, Д.В. Дяченко. – Х.: НУЦЗ України, 2015. – 166 с.
3. Реагування на надзвичайні ситуації: Навч. посіб. – К.: Вид-во «Бланк-Прес», 2014. – 210 с.
4. Курс лекцій з дисципліни «Управління пожежогасінням» Для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека», м. Харків – 2017 р.
5. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 9. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи. За загальною редакцією О.М. Євдіна.- Український НДІ цивільного захисту, К.- 476с.
6. Законодавчі та нормативно-правові акти що стосуються діяльності органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту. <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

Методичне забезпечення

1. Управління аварійно-рятувальними роботами. Методичні рекомендації до практичного заняття «Опрацювання основних положень про професійні воєнізовані аварійно-рятувальні формування» для студентів спеціальностей 184 «Гірництво» і 263 «Цивільна безпека»/ НТУ. «Дніпровська політехніка», укладачі: І.А. Шайхлісламова, М.О.Гончар – каф. ОПЦБ –2020 - 11 с.
2. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Вивчення шахтних саморятувальників та дослідження їх герметичності» з дисципліни «Охорона праці в галузі» для студентів спеціальностей 184 «Гірництво» і 263 «Цивільна безпека»/ Уклад.: С.О. Сторчак, М.В. Шибка, Я.Я. Лебедев, А.О. Гаєвский. - Дніпропетровськ: Національна гірнича академія України, 2001. - 20 с.
3. Вивчення ізолюючих регенеративних респіраторів. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи студентів спеціальностей 184 «Гірництво» і 263 «Цивільна безпека» / Упоряд.: С.О. Алексеєнко, В.Г. Клочков, О.С. Іщенко, В.Г. Марченко. – Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2011. – 20 с.
4. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи «Вивчення конструкцій протигазових засобів індивідуального захисту органів дихання» для студентів спеціальностей 184 «Гірництво» і 263 «Цивільна безпека» / Уклад.: В.І. Голінько, С.І. Чеберячко, Д.І. Радчук, В.Г. Клочков – Дніпропетровськ: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2013. – 22 с.
5. Методичні рекомендації. Документація з підготовки спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання. – Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Херсонської області 2018р.